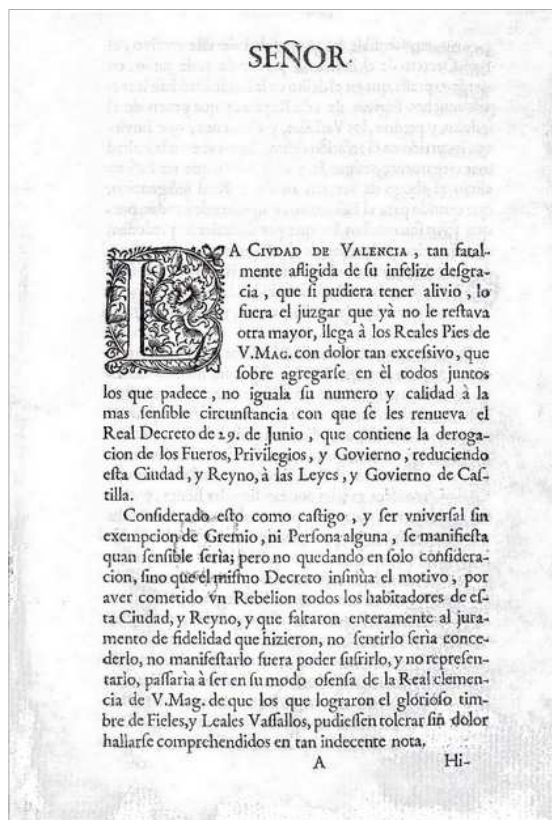

Associacions col·laboradores

Inici del Memorial de 1707, suplicant la devolució dels Furs, redactat per Lluís Blanquer i Josep Ortí.

Tots els dies 9

- 46 -

22 d'abril de 2018

(Castell de Xativa)

Portada del volum "Lletres missives" (AHMV), que conté el Memorial de Blanquer i Ortí.

Lluís Blanquer - Josep Ortí

(València ciutat, segles XVII-XVIII)

Convencio Valencianista
cvalencianista@gmail.com

Lluís Blanquer (s. XVII-XVIII) i Josep Ortí i Moles (1650-1728) El primer intent de recuperació dels Furs valencians

Lluís Blanquer i Josep Ortí quedaren units per a l'història valenciana per un fet extraordinàriament significatiu: ambdós foren protagonistes d'una suplica (la primera de moltes) a Felip V per a que "perdonara" als valencians i els retornara els Furs. Llamentablement es molt poca l'informació i escasses les senyes biogràfiques de les que se dispon, especialment del primer.

Lluís Blanquer, en alguns casos citat com Pere Lluís Blanquer, fou jurat del Consell de la Ciutat de València –jurat en cap, en alguna documentació– just quan es produí l'abolició dels Furs pel *Real Decreto del Casón del Buen Retiro* (29 de juny de 1707), en el que Felip V condemnava als valencians a l'uniformisme borbònic i a regir-se per "las leyes de Castilla", abolint les que els havien seguit propies i reprimint l'ús de la llengua valenciana, prohibint-la específicament en l'àmbit oficial i en l'administració civil i judicial.

De **Josep Ortí i Moles** se sap que estudià lleis en l'Universitat de València i que, com son pare, Marc Antoni Ortí Ballester, fou secretari dels tres Estaments del Regne (GERV), secretari de l'Ajuntament de València i també docent i escriptor –va ser membre de diverses acadèmies–. Entre els seus escrits, especialment poemes i alguns tractats, podem mencionar: "Gozosa exclamación de un valenciano después de la rendición del castillo de Alicante" i "Triunfos del Rey nuestro Señor y obsequios de Valencia". També escriu obres dramàtiques, algunes de les quals arribà a estrenar.

Els dos, a pesar d'haver-se alineat en la causa borbònica, consideraren un greu agravament l'abolició del dret foral valencià i, des del Cap i Casal, en nom de la Ciutat i Regne, redactaren un memorandum en el que sol·licitaven –pregaven– foren retornats els Furs, es dir, la derogació del decret que els abolia.

Poc estudiat està este succe, com poques ho estan totes les voltes en que València, Cap i Casal, reclamà la devolució dels Furs. Fins a onze ocasions se contenen, des del mateix any 1707 fins a 1809, poc abans de la celebració de les Corts de Cadis.

El Consell de la Ciutat (actual Ajuntament) conseguí entre 1719 i 1721, de viva veu del borbò Felip V, la restitució, baix el condicionant de que se li sol·licitara per escrit; així ho feu el govern de la ciutat, no sense que l'iniciativa trobara tota classe d'impediments i fora obstaculitzada i frenada per una administració en mans de castellans: el capità general, l'intendent, els jutges i la Real Audiència.

Blanquer i Ortí redactaren el primer memorial i foren els emissaris que portaren personalment al rei lo que se ve a conèixer com a "Memorial de 1707" de suplica per la restitució dels furs. En ell, en una redacció enrevesada i barroca, s'adiuen dos raons fonamentals, entre mil supliques, pècs i disculpes; estes

eren: primera, que l'indult de 5 de juny i el decret de 29 de juliol reconeixien la fidelitat de la major part dels valencians, al menys dels més il·lustres que no s'absentaren; i la segona fou que, a pesar de la motivació expressada en el decret d'abolició de 29 de juny, no havia existit rebel·lió en València. S'insistia en que l'oposició al rei no havia seguit, ni molt manco, genèrica entre les diferents classes socials, per lo que era molt injust que tots pagaren lo que només alguns havien protagonitzat. A pesar de presentar-lo en un moment que consideraren el més adequat –la reina havia donat a llum a l'infant Lluís i la remissió es feia per mig de personatges tan importants com ho era el Duc de Medinaceli–, no gojà de l'atenció del Borbò Felip V. Es més, als responsables de la redacció, Blanquer i Ortí, se'ls condemnava a l'exili i eren reclosos en el castell de Pamplona.

La legislació que afectava al dret privat si que se retornaria a Arago en 1711; i més avant a Catalunya i Mallorca, però no així a València. Encara que podria haver contat en certa benevolència real, pareix que mai interessà a la Chancilleria –ara Audiència– de València recuperar-lo, donat que estava copada, com unes altres institucions, per castellans (estrangers), als quals els resultava molt més fàcil aplicar, en castellà, les lleis castellanes que no les lleis forals que desconeixien.

El Memorial se despachà segurament el dia 22 d'agost, i el dia 4 de setembre ja devia de ser conegut el propi rei, havent fet d'intermediari, com s'ha dit, el Duc de Medinaceli. El 12 d'eixe mes ja s'havien produït conseqüències: Blanquer i Ortí eren recluïts en les Torres dels Serrans; dos dies més tard, el 14, partien cap al desterrament en Pamplona. Provablement, i a ranc del naixement de l'hereu real, la Ciutat preparà unes grans festes, i el 12 d'octubre se preparava un nou memorial en el que "la ciudad se rendía ante la fuerza y el absoluto poder del monarca", document que es dirigia a Jean Michel Amelot i José de Grimaldo, dos personatges claus en la monarquia felipista, sent el segon d'ells Secretari d'Estat. En l'escrit s'aprofitava per a sol·licitar, a més de la benevolència real, el perdó per a Blanquer i Ortí, que a la fi eren lliberats.

Ja no correspon als nostres personatges, però en 1719 hi ha un nou intent de recuperació parcial dels Furs en motiu d'una visita real al Cap i Casal, del 5 al 8 de maig. Ans de la partida, els representants municipals presentaven un nou memorial sol·licitant eixa devolució, basant la petició en la dificultat que entranyava el canvi del sistema lleal en l'aplicació del dret i també en analogia en les concessions que havia fet el rei a Arago i Catalunya.

Nous memorials, en 1721, 1731, 1734, 1739, 1760 i 1809, es succeïxen sense èxit. Pareix que una de les causes de que quedaren en l'oblit estes peticions era la falta d'unió dels propis valencians, puix hi havia estaments i classes que treuen benefici personal de l'aplicació de la legislació castellana.

J. M. M.